

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐

ส่วนที่ ๑

ข้อมูลเบื้องต้น

๑. หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

๒. หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ธปท.

๓. ผู้รักษาการตามกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

๔. เหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☒ ครบรอบระยะเวลาที่กำหนด

☐ ได้รับหนังสือร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการร้องเรียนหรือมีข้อเสนอแนะ).....

☐ ได้รับข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการพัฒนากฎหมายในเรื่อง (ระบุเรื่องที่ได้รับการเสนอแนะให้ประเมิน).....

☐ อื่น ๆ

๕. วันที่มีเหตุแห่งการประเมินผลสัมฤทธิ์ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ โดยประเมินผลที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายตั้งแต่วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖

๖. รายชื่อกฎที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลสัมฤทธิ์ในรายงานฉบับนี้

รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๑

๗. รายชื่อกฎที่ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นการเฉพาะ (ประเมินผลสัมฤทธิ์เป็นรายฉบับตามแบบรายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎ) ไม่มี

ส่วนที่ ๒

การวิเคราะห์ความจำเป็นและผลกระทบของกฎหมาย

๘. กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาใด

ก่อนปี ๒๕๖๐ ประเทศไทยยังมีข้อจำกัดในด้านกฎหมายและการกำกับดูแลระบบการชำระเงินโดยรวม คือ

(๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจมีหลายฉบับ เช่น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ. ๒๕๕๙ และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ ๕ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตเงินอิเล็กทรอนิกส์) รวมถึงมีหน่วยงานที่กำกับดูแลหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และ ธปท. ซึ่งส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อนในการกำกับดูแลและเป็นภาระในทางปฏิบัติของผู้ประกอบธุรกิจ

(๒) ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องการดูแลความเสี่ยงและการคุ้มครองผู้ใช้บริการ ทำให้ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เช่น การคุ้มครองการโอนเงินในระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนเสร็จสิ้น และมีผลสมบูรณ์ ไม่สามารถเพิกถอน กลับรายการ แก้ไข หยุด หรือระงับได้ (payment finality) เพื่อป้องกันความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) และการคุ้มครองเงินรับล่วงหน้า (float protection) เพื่อดูแลให้ผู้ใช้บริการไม่ได้รับความเสียหายหากผู้ประกอบธุรกิจถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์หรือล้มละลาย

(๓) การกำกับดูแลยังขาดความยืดหยุ่น และไม่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาของเทคโนโลยี ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ

ดังนั้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐ (พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน) โดยนำสาระสำคัญจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องมารวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกัน และเพิ่มเติมมาตรการสำคัญต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล^๑ เช่น เพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงและการคุ้มครองผู้ใช้บริการ รวมทั้งมีการกำกับดูแลที่ยืดหยุ่นเท่าทันนวัตกรรมใหม่ ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินมีความเป็นเอกภาพ ลดภาระของผู้ประกอบธุรกิจในการปฏิบัติตามกฎหมายหลายฉบับ และเพื่อยกระดับให้ระบบการชำระเงินของไทยสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง มีความปลอดภัย

^๑ มาตรฐานสากล Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI) คือ มาตรฐานที่ออกโดย Bank for International Settlements (BIS) และ International Organization of Securities Commissions (IOSCO) เพื่อใช้สำหรับการกำกับดูแลระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน (Financial Market Infrastructures : FMI) โดยระบบการชำระเงินถือเป็น FMI ประเภทหนึ่งที่ต้องมีการกำกับดูแลตามมาตรฐานดังกล่าว เพื่อให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม เช่น ความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) ความเสี่ยงด้านกฎหมาย (legal risk) ความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (liquidity risk) ความเสี่ยงด้านการดำเนินธุรกิจทั่วไป (general business risk) และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operational risk)

น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และรองรับการทำธุรกรรมทางการเงินของทุกภาคส่วน ทั้งสถาบันการเงิน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

๙. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้ คือ

๙.๑ กรอบหลักการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน

กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจ ธปท. ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลระบบการชำระเงิน โดยปัจจุบัน ธปท. ได้กำกับดูแลภายใต้กรอบหลักการกำกับดูแลที่สำคัญ ๕ ด้าน ดังนี้

(๑) **ด้านฐานะทางการเงิน** เพื่อดูแลผู้ประกอบการธุรกิจให้มีฐานะทางการเงินที่มั่นคงเพียงพอต่อการให้บริการได้อย่างต่อเนื่องทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน

(๒) **ด้านธรรมาภิบาล** เพื่อให้มีการบริหารจัดการและควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ รวมถึงมีกรรมการและผู้บริหารที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) **ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย** เพื่อให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) ความเสี่ยงด้านการชำระดุล (settlement risk) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operational risk) และความเสี่ยงด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT risk) ที่เหมาะสมกับธุรกิจ โดยให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยและความลับของระบบและข้อมูล (confidentiality) มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ (integrity) และให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง (availability)

(๔) **ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการ** เพื่อดูแลผู้ใช้บริการให้ได้รับบริการอย่างเป็นธรรม โดยให้มีการคุ้มครองเงินรับล่วงหน้าของผู้ใช้บริการ การให้ผู้ประกอบการธุรกิจเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องและค่าธรรมเนียมในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการอย่างเพียงพอ การรักษาข้อมูลความลับของผู้ใช้บริการและการจัดการข้อร้องเรียนอย่างเหมาะสม

(๕) **ด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน** เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลที่เท่าเทียมกัน (level playing field) ทั้งผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน และสนับสนุนนวัตกรรม อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับระบบการชำระเงินและบริการทางการเงินของไทย

๙.๒ กลไกและมาตรการส่งเสริมระบบการชำระเงินให้มีความปลอดภัย น่าเชื่อถือ และมีการคุ้มครองผู้ใช้บริการ

เพื่อกำกับดูแลระบบการชำระเงินให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย น่าเชื่อถือ และสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม ธปท. ได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้สอดคล้องกับรูปแบบและความเสี่ยงของบริการ โดยแบ่งการกำกับดูแลออกเป็น ๓ ส่วนหลัก ได้แก่

(๑) **ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ** เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักของประเทศที่รองรับการโอนเงินมูลค่าสูง การหักบัญชี หรือการชำระดุลระหว่างสมาชิก ซึ่งหากระบบเกิดปัญหาหรือหยุดชะงัก อาจส่งผลกระทบต่อสมาชิกในระบบอย่างต่อเนื่องเป็นวงกว้าง และอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงินหรือระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวมของประเทศ โดยปัจจุบันระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ได้แก่ ระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET) ซึ่งเป็นระบบโอนเงินมูลค่าสูงระหว่างสถาบันที่ ธปท. จัดตั้งและดำเนินการ

ทั้งนี้ ธปท. ได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแล เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการคุ้มครองผลสมบูรณ์ของการชำระเงิน ซึ่งกฎหมายฉบับนี้คุ้มครองให้การโอนเงิน การชำระดุล หรือการหักบัญชีที่ทำผ่านระบบดังกล่าว และได้ดำเนินการก่อนเวลาที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการหรือมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของสมาชิกของระบบ ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนเสร็จสิ้น และมีผลสมบูรณ์ไม่สามารถเพิกถอนกลับรายการ แก้อៃ หยุต หรือระงับได้ (payment finality) รวมทั้งการกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ

(๒) **ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ** เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายระหว่างผู้ให้บริการของระบบ ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการในการรับและส่งข้อมูลการชำระเงิน (switching) คำนวณยอดการชำระเงินสุทธิ (clearing) หรือชำระดุลรายการชำระเงิน (settlement) ให้กับสมาชิกของระบบ โดยปัจจุบันรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. ได้ประกาศกำหนดให้การให้บริการระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบ ระบบเครือข่ายบัตร และระบบการชำระดุล เป็นระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ทั้งนี้ ธปท. ได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแล เช่น การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องรองรับค่าใช้จ่ายในการประกอบธุรกิจไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน รวมทั้งการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระดุลต้องมีหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับผลสมบูรณ์ของการชำระดุล (finality)

(๓) **บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ** เป็นการให้บริการสื่อการชำระเงินหรือช่องทางการชำระเงินใด ๆ เพื่อชำระค่าสินค้าหรือบริการ หรือใช้เพื่อการโอนเงินหรือการทำธุรกรรมทางการเงิน โดยปัจจุบันรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. ได้ประกาศกำหนดให้การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-money) การให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และการให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ทั้งนี้ ธปท. ได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลตามความเสี่ยงที่เหมาะสมและสอดคล้องกับบริการแต่ละประเภท เช่น การกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจ e-money และผู้ประกอบธุรกิจโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีการรับเงินล่วงหน้าจากผู้ให้บริการ ต้องเก็บรักษาเงินรับล่วงหน้าไว้ในบัญชีเงินฝากแยกจากเงินทุนหมุนเวียนบัญชีอื่นของผู้ประกอบธุรกิจ โดยเงินรับล่วงหน้าจากผู้บริการดังกล่าวจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ซึ่งกำหนดให้ไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้การยึดหรืออายัด หรือการแบ่งให้แก่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์

รวมทั้งการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ต้องออกหลักฐานการรับชำระเงิน เพื่อแสดงว่าได้รับชำระเงินจากผู้ใช้บริการแล้ว และให้ถือว่าการชำระเงินของผู้ใช้บริการมีผลเสร็จสิ้นสมบูรณ์

๙.๓ กลไกและมาตรการในการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม

เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นและส่งเสริมการทดสอบและพัฒนานวัตกรรมทางการเงินให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. ได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายฉบับนี้ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับและผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าว ซึ่งได้นำนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการตามหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่ ธปท. กำหนดเกี่ยวกับการเข้าร่วมทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox) ต้องขอขึ้นทะเบียนกับ ธปท.

๑๐. กฎหมายนี้มีบทบัญญัติกำหนดให้ประชาชนต้องกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ que ประสงค์จะประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับต้องเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด หรือนิติบุคคลอื่นตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด และต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนให้ผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อให้ ธปท. หรือรัฐมนตรีพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจว่าเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมในการประกอบธุรกิจดังกล่าว โดยการยื่นคำขอรับอนุญาตหรือขอขึ้นทะเบียนนั้นให้ยื่นคำขอต่อ ธปท. ซึ่งการขออนุญาต การอนุญาต และการขึ้นทะเบียน ตลอดจนการเสียค่าธรรมเนียมจะเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่ ธปท. ประกาศกำหนด

ทั้งนี้ เมื่อได้รับอนุญาตหรือได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องสำหรับการประกอบธุรกิจแต่ละประเภทซึ่งออกภายใต้กฎหมายฉบับนี้

๑๑. กฎหมายนี้ยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่ เพียงใด

กฎหมายฉบับนี้ยังคงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้เป็นเครื่องมือเพื่อกำกับดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนระบบการชำระเงินให้มีความมั่นคงปลอดภัย นอกจากนี้ ยังมีความยืดหยุ่นที่สามารถรองรับได้ทั้งมิติของการพัฒนาและการบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมเทียบเท่ามาตรฐานสากล ดังนั้น จึงเป็นกฎหมายที่ยังคงสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่การให้บริการด้านการชำระเงินมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีความเสี่ยงด้านภัยทุจริตทางการเงิน และความเสี่ยงใหม่จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการใช้เทคโนโลยีในยุคดิจิทัล

๑๒. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการมีกฎหมายนี้ คือ

๑๒.๑ ประโยชน์ต่อประชาชนและภาคธุรกิจ

ประชาชนและภาคธุรกิจมีความเชื่อมั่นต่อการใช้ระบบการชำระเงินที่มีการกำกับดูแลอย่างเป็นเอกภาพโดย ธปท. รวมทั้งสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงยิ่งขึ้น โดยได้รับการคุ้มครองการใช้บริการอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

๑๒.๒ ประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจ

ผู้ประกอบการธุรกิจมีกรอบการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและมีกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล ส่งผลให้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคง และเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบการชำระเงินโดยรวม นอกจากนี้ การมีแนวทางกำกับดูแลที่ยืดหยุ่นยังช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันในการให้บริการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑๒.๓ ประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม

การมีบทบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองผลสิ้นสุดของการโอนเงิน การชำระดุล หรือการหักบัญชีในระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เป็นการป้องกันความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องเป็นวงกว้างในระบบการชำระเงินและระบบการเงินโดยรวม (systemic risk) นอกจากนี้ การกำกับดูแลผู้ประกอบการให้มีการให้บริการที่มีความปลอดภัย น่าเชื่อถือ และมีการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในการใช้บริการและสนับสนุนการพัฒนาระบบการชำระเงินให้สามารถรองรับธุรกรรมทางการเงินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจการเงินของประเทศให้ดำเนินไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ได้มาตรฐาน และน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศไทยให้พร้อมก้าวสู่การให้บริการในระดับสากลต่อไป

๑๓. กฎหมายนี้ก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร (ให้พิจารณาตอบเฉพาะประเด็นสำคัญที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยไม่ต้องตอบทุกประเด็นก็ได้)

- เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน

ไม่มี

- ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในสังคม

กฎหมายฉบับนี้ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ โดยส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินผ่านบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สะดวกและปลอดภัย ทำให้ประชาชนและร้านค้ารายย่อยมีต้นทุนการทำธุรกรรมลดลง ควบคู่ไปกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ กฎหมายยังสนับสนุนการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการ ทั้งสถาบันการเงินและผู้ประกอบการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ผ่านการกำกับดูแลที่เท่าเทียมและสอดคล้องกับความเสี่ยงของบริการแต่ละประเภท

- เป็นอุปสรรคต่อการแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่สร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ โดยทำให้สามารถ (๑) กำกับดูแลระบบการชำระเงินให้มีความมั่นคง ปลอดภัย น่าเชื่อถือ และได้มาตรฐานสากล (๒) สนับสนุนการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์กับบริการการชำระเงินผ่านการทดสอบใน Regulatory Sandbox (๓) ส่งเสริมการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจที่มีศักยภาพผ่านการอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ปิดกั้นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลให้ผู้ประกอบธุรกิจมีมาตรฐานในการประกอบธุรกิจ และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ผู้ใช้บริการมีทางเลือกของการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่หลากหลายมากขึ้น และระบบการเงินโดยรวมมีเสถียรภาพ รวมถึงสามารถพัฒนาเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ดียิ่งขึ้น

- เป็นการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

กฎหมายฉบับนี้เป็นการยกระดับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยเฉพาะบทบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองผลสิ้นสุดของการโอนเงิน การชำระดุล หรือการหักบัญชีในระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากล Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI) ในการกำกับดูแลระบบโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน

- มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ หรือผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ: ระบบการชำระเงินเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้ธุรกรรมทางการเงินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การกำกับดูแลให้ผู้ประกอบธุรกิจมีฐานะการเงินมั่นคง มีธรรมาภิบาล และมีการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมให้การชำระเงินหรือการโอนเงินระหว่างกันทำได้อย่างคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และปลอดภัย ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

๑๔. มีสถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย หรือสถิติการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

นับตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้มีผลใช้บังคับเมื่อปี ๒๕๖๑ จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ มีการดำเนินคดีและการลงโทษอาญาจำนวน ๑ คดี โดยผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคลจำนวน ๒ แห่ง และผู้บริหารของนิติบุคคลจำนวน ๑ ราย

๑๕. มีปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายนี้หรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหลักการในการกำกับดูแลให้มีความยืดหยุ่น โดยให้อำนาจรัฐมนตรีประกาศกำหนดระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาตหรือขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ และให้อำนาจ ธปท. ออกหลักเกณฑ์เพื่อใช้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจ ซึ่งการกำหนดหลักการในลักษณะดังกล่าวทำให้ ธปท. สามารถทบทวนหลักเกณฑ์กำกับดูแลให้มีความเหมาะสมกับการประกอบธุรกิจแต่ละประเภท ตลอดจนทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินทั้งแนวนอนในประเทศและผลกระทบ

จากต่างประเทศได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ซึ่งที่ผ่านมา ธปท. ได้พิจารณาทบทวนหรือแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบและความเสี่ยงของการประกอบธุรกิจและทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (Financial Landscape) ตลอดจนมีความยืดหยุ่นต่อการปรับตัวของภาคธุรกิจ

ส่วนที่ ๓

การตรวจสอบเนื้อหาของกฎหมาย

๑๖. กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายนี้มีความสัมพันธ์กับกฎหมายอื่นในหลายมิติ เช่น

(๑) มีความสัมพันธ์กับประมวลกฎหมายอาญา กล่าวคือ

- การกำหนดนิยาม “บัตรอิเล็กทรอนิกส์” ให้มีความหมายตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๓)
- การกำหนดให้ผู้ตรวจการตามกฎหมายนี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๓๐)

(๒) มีความสัมพันธ์กับกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะสำหรับกรณีบุคคลที่เกี่ยวข้องใช้สิทธิเพิกถอนนิติกรรม หรือมีการดำเนินการหรือถูกดำเนินการตามกฎหมายล้มละลาย หรือถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สินในคดีแพ่ง กล่าวคือ

- กำหนดให้เงิน หลักทรัพย์ หรือตราสารอื่นใดที่สมาชิกของระบบการเงินที่มีความสำคัญดำรงไว้เพื่อเป็นหลักประกันการใช้สภาพคล่อง การชำระดุล หรือเพื่อการอื่นใดในระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญได้รับความคุ้มครอง โดยไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ของสมาชิกดังกล่าวในคดีล้มละลาย และเมื่อ ธปท. ได้ดำเนินการบังคับกับหลักประกันแล้วเหลือเป็นจำนวนเท่าใด ให้นำส่งกองทรัพย์สินของลูกหนี้ (มาตรา ๑๐)
- กำหนดให้การใช้สิทธิเพิกถอนการฉ้อฉล การโอน หรือการกระทำอื่นใดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ไม่กระทบต่อความสมบูรณ์ของการดำเนินการผ่านระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ (มาตรา ๑๑)
- กำหนดว่าหากผู้ประกอบการบริการการชำระเงินซึ่งมีการรับเงินล่วงหน้าจากผู้ให้บริการถูกสั่งระงับการดำเนินกิจการทั้งหมดหรือบางส่วนตามกฎหมายฉบับนี้หรือกฎหมายอื่น มีการร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ถูกฟ้องล้มละลาย หรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ให้เงินรับล่วงหน้าที่อยู่ในการครอบครองของผู้ประกอบการดังกล่าวได้รับการคุ้มครองโดยไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้การห้ามจำหน่าย จ่าย หรือโอน ตามคำสั่งอันชอบด้วยกฎหมายที่ให้ระงับการดำเนินกิจการบางส่วนหรือทั้งหมด หรือตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๒๐)
- กำหนดว่าหากผู้ประกอบการบริการการชำระเงินซึ่งมีการรับเงินล่วงหน้าจากผู้ให้บริการตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ ให้เงินรับล่วงหน้าที่อยู่ในการครอบครองของ

ผู้ประกอบการดังกล่าวได้รับการคุ้มครองโดยไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้การยึดหรืออายัดในคดีแพ่ง หรือเป็นทรัพย์สินที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย โดยในกรณีที่ผู้ประกอบการดังกล่าวถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และ ธปท. จะเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการจัดการเงินรับล่วงหน้า นั้น ตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. ประกาศกำหนด (มาตรา ๒๑)

- (๓) มีความสัมพันธ์กับกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง โดยกำหนดให้นำกฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับกับการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ (มาตรา ๓๖) และการบังคับทางปกครองกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับทางปกครองไม่ยอมชำระค่าปรับทางปกครอง (มาตรา ๓๙)

๑๗. มีการฟ้องคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง หรือการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับกฎหมายนี้กี่เรื่องและในประเด็นใด

ไม่มี

๑๘. การใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ และโทษอาญาในกฎหมายนี้ (ถ้ามี) ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ อย่างไร

๑๘.๑ การใช้ระบบอนุญาต : กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นต้องใช้ระบบอนุญาต

ธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบการชำระเงินของประเทศ และมีผลกระทบต่อการให้บริการของประชาชนในวงกว้าง จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจที่เข้มงวดกว่าการประกอบธุรกิจทั่วไป กล่าวคือ ผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. (ยกเว้นการให้บริการบางลักษณะที่มีการให้บริการในวงจำกัดหรืออยู่ระหว่างทดสอบนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการให้บริการ สามารถขอขึ้นทะเบียนกับ ธปท. ได้) ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ส่วนรวมของประชาชน และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม โดยไม่เป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควรเมื่อเทียบกับประโยชน์ที่ภาครัฐจะได้รับ

๑๘.๒ การใช้ระบบคณะกรรมการ : กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการในการพิจารณาและมีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาโทษปรับทางปกครอง ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ ผู้แทน ธปท. และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการเป็นผู้พิจารณาและมีคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง (มาตรา ๓๗) กรณีที่มีการกระทำความผิดซึ่งมีระวางโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายฉบับนี้ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาความผิดและการลงโทษดำเนินการโดยบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว อันจะทำให้ผลการพิจารณาได้รับการยอมรับมากกว่าการตัดสินใจโดยบุคคลเพียงคนเดียว นอกจากนี้ ยังทำให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล ส่งผลให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑๘.๓ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ : กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นในการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจ

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่มีดุลพินิจในการพิจารณาการขออนุญาต การขึ้นทะเบียน ตลอดจนการกำกับดูแลตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศกำหนด เช่น กรณีผู้ประกอบการธุรกิจ e-money มีส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าทุนจดทะเบียนซึ่งชำระแล้วตามที่กฎหมายกำหนด ธปท. มีดุลพินิจในการพิจารณาสั่งการเป็นรายกรณีได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจมีความยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพ และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในกรณีนี้ ธปท. ได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือปัจจัยประกอบการพิจารณาตามลักษณะเฉพาะของแต่ละเรื่องเพื่อเป็นกรอบในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งได้มีการกำหนดประเภทเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการพิจารณา และระยะเวลาในการดำเนินการในแต่ละเรื่องไว้ตามคู่มือสำหรับประชาชน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการด้วยแล้ว

๑๘.๔ การกำหนดโทษอาญา : กฎหมายฉบับนี้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดโทษอาญา

การฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ในบางกรณี อาจกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชน หรือเสถียรภาพระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศ เช่น การประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินหรือบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามที่กฎหมายกำหนด จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดโทษอาญาสำหรับการกระทำความผิดดังกล่าว เนื่องจากการใช้มาตรการอื่นที่ไม่ใช่โทษทางอาญาอาจทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัว เพราะได้รับประโยชน์ทางเศรษฐกิจคุ้มค่ากว่าโทษที่ได้รับ ซึ่งอาจทำให้กฎหมายขาดประสิทธิภาพในการบังคับใช้

ส่วนที่ ๔

ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๑๙. การรับฟังความคิดเห็น

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยถูกต้องตามข้อ ๕ และข้อ ๖ ของแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายแล้ว

☒ ได้รับฟังความคิดเห็นโดยวิธีอื่นนอกจากผ่านระบบกลาง (หากมี โดยระบุทุกวิธี)

(๑) ประชาสัมพันธ์เป็นการทั่วไปผ่านทางเว็บไซต์ของ ธปท. (<https://www.bot.or.th>) เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนที่สนใจสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นได้ ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๖๗ จนถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

(๒) ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ประสานงาน เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับทุกแห่ง เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๗

ผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ยังมีความจำเป็น สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจการเงินและการชำระเงิน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การแข่งขัน หรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและพัฒนาการทางเศรษฐกิจ และไม่ได้ก่อให้เกิดผลที่ไม่คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ต่อประชาชนให้ได้รับบริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงด้วยค่าธรรมเนียมที่สมเหตุสมผล รวมทั้งสามารถใช้บริการชำระเงินในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง ปลอดภัย มีความมั่นใจในการใช้งาน และได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ ผู้แสดงความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่าควรพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ในบางเรื่องเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจและการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๒)

๒๐. ได้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายของกฎหมายฉบับนี้ (ถ้ามี) มาประกอบการพิจารณาด้วยแล้วหรือไม่

ไม่ได้้นำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าวมาประกอบการพิจารณา เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ประกาศใช้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ จะมีผลใช้บังคับ จึงไม่ได้มีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๒๑. หน่วยงานได้

๒๑.๑ ออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เพื่อที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตามกฎหมายหรือได้รับสิทธิประโยชน์จากกฎหมายหรือไม่อย่างไร

กระทรวงการคลัง และ ธปท. ได้ดำเนินการออกประกาศกระทรวงการคลัง รวมทั้งประกาศหนังสือเวียน และแนวปฏิบัติ ธปท. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ให้ผู้อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้ ต้องถือปฏิบัติรวมจำนวน ๓๔ ฉบับ (รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๑)

๒๑.๒ ดำเนินการอื่นเพื่อปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

(๑) ธปท. ได้จัดทำข้อมูลเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของ ธปท. (<https://www.bot.or.th>)

(๒) ธปท. ได้จัดทำคำถาม-คำตอบแบบท้ายประกาศ ธปท. เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจเข้าใจถึงเจตนารมณ์ในการออกหลักเกณฑ์และสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดได้อย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

(๓) ธปท. ได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการธุรกิจ รวมทั้งผู้ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจ สามารถศึกษาและนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการขออนุญาต การขอขึ้นทะเบียน และการแจ้งเรื่องต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยเอกสารดังกล่าวระบุให้ทราบถึงเงื่อนไข ขั้นตอน ระยะเวลา และเอกสารที่ใช้ในการพิจารณาของรัฐมนตรี และ ธปท. ในแต่ละเรื่อง

(๔) ธปท. ได้จัดให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนผ่านทางศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินของ ธปท. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คำปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับบริการของผู้ประกอบธุรกิจ

๒๒. ผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

๒๒.๑ กฎหมายนี้มีการบังคับใช้หรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้มีการบังคับใช้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่กฎหมายใช้บังคับ (๑๖ เมษายน ๒๕๖๑)

๒๒.๒ หากมีการบังคับใช้ เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ

(๑) หน่วยงานกำกับดูแลมีความเป็นเอกภาพภายใต้ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน โดยมี ธปท. เป็นผู้กำกับดูแลหลัก ซึ่งมีการหารือและประสานงานอย่างใกล้ชิดกับกระทรวงการคลังในการให้ใบอนุญาต ตลอดจนเป็นผู้ออกหลักเกณฑ์กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมาย

(๒) หลักเกณฑ์กำกับดูแลสอดคล้องตามมาตรฐานสากล โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงและการคุ้มครองผู้ใช้บริการที่มีการคุ้มครองการโอนเงินไม่ให้ถูกยกเลิกหรือเพิกถอน ส่งผลให้ระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศมีเสถียรภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย และน่าเชื่อถือ

(๓) ระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้การกำกับดูแลที่ยืดหยุ่นและเท่าทันการเปลี่ยนแปลง โดยมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่สำคัญ เช่น ระบบพร้อมเพย์^๒ และมีผู้ประกอบการที่มีความหลากหลายทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและไม่ใช่นิติบุคคลทางการเงิน ซึ่งได้นำเทคโนโลยีใหม่มาใช้เพื่อพัฒนารูปแบบของบริการหรือผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการมากขึ้น ครอบคลุมทั้งในมิติของบริการในประเทศและระหว่างประเทศ และในมิติของการให้บริการชำระเงินที่ร้านค้าและช่องทางดิจิทัล

ทั้งนี้ ณ สิ้นปี ๒๕๖๖ ประเทศไทยมีผู้ประกอบการภายใต้การกำกับ จำนวน ๑๓๗ ราย ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ ๑๒ ราย และผู้ประกอบการบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ๑๒๕ ราย โดยผู้ประกอบการบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับส่วนใหญ่จะขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจมากกว่า ๑ ประเภท เช่น การให้บริการ e-money การให้บริการรับชำระเงิน และการให้บริการโอนเงิน นอกจากนี้ ณ สิ้นปี ๒๕๖๖ มีสัดส่วนการใช้ธุรกรรมชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) ต่อประชาชน เป็นจำนวน ๕๓๘ รายการ/คน/ปี มีมูลค่าการโอนเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ เฉลี่ยต่อวันอยู่ที่ประมาณ ๑๓๘.๙ พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๑ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการที่

^๒ ระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) เป็นโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่ช่วยเพิ่มทางเลือกให้ผู้ใช้บริการสามารถโอนเงินโดยใช้เลขประจำตัวประชาชนหรือหมายเลขโทรศัพท์มือถือ (หรือหมายเลขอื่นของผู้รับ) รวมไปถึงเลขที่บัญชีธนาคาร ผ่านช่องทางดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้บริการ โดยเริ่มให้บริการตั้งแต่ปี ๒๕๕๙

ผู้ประกอบการมีการต่อยอดการให้บริการที่หลากหลาย สะดวก และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บริการมากขึ้น

๒๒.๓ ประชาชนมีภาระหรือรัฐมีต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินหรือบริการการชำระเงิน ภายใต้การกำกับต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของ ธปท. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. ก่อน และเมื่อผู้ประกอบการดังกล่าวได้รับการอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนแล้ว จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

๒๒.๔ เกิดผลที่ไม่ได้คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

ไม่มี

๒๓. กฎหมายนี้คุ้มค่าหรือได้สัดส่วนเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

กฎหมายฉบับนี้มีความคุ้มค่าเมื่อเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับภาระของประชาชนและทรัพยากรที่ใช้ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยจะเห็นได้จาก

(๑) การพัฒนานวัตกรรมด้านการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงินที่มีอย่างต่อเนื่อง เช่น ระบบและบริการโอนเงินพร้อมเพย์ การชำระเงินด้วยมาตรฐาน Thai QR Payment การบริจาคเงินด้วย e-Donation และการชำระเงินและโอนเงินระหว่างประเทศ (cross-border payment) ผ่านระบบพร้อมเพย์ เช่น การเชื่อมโยงระบบพร้อมเพย์กับระบบเพย์นาว (PayNow) ของประเทศสิงคโปร์

(๒) การให้บริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่น่าเชื่อถือ มีความปลอดภัย มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี และมีการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง และการคุ้มครองเงินรับล่วงหน้าจากการใช้บริการ e-money ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบการชำระเงินของไทยเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมทั้งการออกมาตรการหรือแนวปฏิบัติให้ผู้ประกอบการมีการดูแลลูกค้าเมื่อเกิดปัญหา พร้อมทั้งมีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนที่เหมาะสม ซึ่งช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการใช้บริการ โดยสะท้อนจากการใช้ e-payment ที่เติบโตขึ้น ๙ เท่า ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๖

(๓) การส่งเสริมศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการ โดยปัจจุบันผู้ประกอบการทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและไม่ใช่นักการเงินมีการเสนอบริการโอนเงินและชำระเงินที่หลากหลาย ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงและมีทางเลือกในการทำธุรกรรมทางการเงินได้สะดวก ตรงตามความต้องการ และสอดคล้องกับรูปแบบการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน รวมทั้งสามารถสนับสนุนการดำเนินนโยบายของภาครัฐในการใช้ช่องทางการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒๔. สมควรยกเลิก แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายหรือกฎหมายหรือไม่ อย่างไร

เมื่อพิจารณาผลการบังคับใช้กฎหมายประกอบกับผลการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ในภาพรวมกฎหมายฉบับนี้ยังมีความสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันและเป็นประโยชน์ต่อประชาชน ระบบการชำระเงิน และระบบการเงินโดยรวม โดยสามารถใช้ในการกำกับดูแลและส่งเสริมการพัฒนาระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินของไทย ให้มีประสิทธิภาพ ปลอดภัย และรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวมได้ตามวัตถุประสงค์ ตลอดจนช่วยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาบริการทางการเงินและการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้

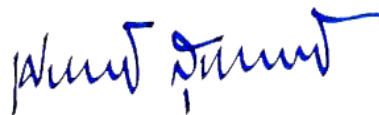
อย่างไรก็ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน ธปท. จะนำความเห็นที่ได้รับจากผู้เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาทบทวนนโยบายและจัดทำ Payment Landscape รวมถึงทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลระบบการชำระเงิน ภายใต้แนวทาง Regulatory Impact Assessment ต่อไป โดยคำนึงถึงผลกระทบให้รอบด้านและครอบคลุมหลากหลายมิติ เช่น การปรับโครงสร้างใบอนุญาตให้มีความยืดหยุ่นและเท่าทันกับลักษณะและรูปแบบการให้บริการที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลให้สอดคล้องตามระดับความเสี่ยงของประเภทธุรกิจมากยิ่งขึ้น

๒๕. สมควรดำเนินการอื่นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือมีข้อเสนออื่นหรือไม่ อย่างไร

ไม่มี

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๘

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ ธนาคารแห่งประเทศไทย

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นางสาววรลักษณ์ สิงห์เดช

โทร. ๐ ๒๒๘๓ ๕๑๓๗

อีเมล woralaks@bot.or.th

พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐ กฎหมายลำดับรอง และแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)			
๑	ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ	- การกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ - การกำกับดูแลสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ - การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเมื่อมีสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือล้มละลาย	๑. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลผู้ให้บริการระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๒/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ๓. ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สรช. ๑/๒๕๖๑ ว่าด้วยการดำเนินการกรณีสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือกระบวนการล้มละลาย ๔. ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สรช. ๓/๒๕๖๕ ว่าด้วยการดำเนินการกรณีสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือกระบวนการล้มละลาย (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ ๑)
๒	ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ	- การขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ - การประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค	๑. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ ๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๓/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ ๓. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑๖/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ ๒) ๔. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกช. ๑/๒๕๖๖ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ ๓)

กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)			
			๕. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๒/๒๕๖๕ เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ๖. แนวนโยบายมาตรฐานเช็ค มาตรฐานภาพเช็ค มาตรฐานใบแทน มาตรฐานใบแจ้งแก้ไขคลาดเคลื่อน มาตรฐานตัวแลกเงิน และตัวสัญญาใช้เงิน (ว.๓๖๐/๒๕๖๕) ๗. แนวนโยบายมาตรฐานการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกจากระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ว.๓๖๐/๒๕๖๕)
๓	บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ	- การขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ	๑. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๕/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ๓. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑๗/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ ๒) ๔. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกช. ๒/๒๕๖๖ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ ๓)
๔	การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงาน	- การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ - การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์	๑. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๔/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ ๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกช. ๓/๒๕๖๖ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ ๒) ๓. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๖/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)

- การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
- การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ
- การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
- การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
- การรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (KYM)
- การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- การดำเนินการจัดการเงินรับล่วงหน้ากรณีผู้ประกอบการธุรกิจ

๔. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกช. ๔/๒๕๖๖ เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ ๒)
๕. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๗/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
๖. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๙/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
๗. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑๐/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ
๘. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑๑/๒๕๖๑ เรื่อง นโยบายและมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศ
๙. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑๒/๒๕๖๑ เรื่อง การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ
๑๐. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑๓/๒๕๖๑ เรื่อง มาตรฐานชิปการ์ดกลางสำหรับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ
๑๑. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑๔/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การรายงานข้อมูลด้านการชำระเงินต่อธนาคารแห่งประเทศไทย
๑๒. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๒/๒๕๖๒ เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)			
		บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและจัดการการธุรกรรมทางการเงิน - การยกระดับการดูแลและจัดการเหตุการณ์ทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงินอย่างเพียงพอและทันที่	๑๓. แนวนโยบายการใช้มาตรฐาน Thai QR Code ในธุรกรรมชำระเงิน (Policy Guideline: Standardized Thai QR Code for Payment Transactions) (ว. ๓๖๑/๒๕๖๒) ๑๔. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑/๒๕๖๓ เรื่อง หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ๑๕. แนวปฏิบัติในการให้บริการพร้อมเพย์สำหรับบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) (ว.๑๔๐๘/๒๕๖๓) ๑๖. แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM)) (ว. ๙๔๘/๒๕๖๔) ๑๗. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑/๒๕๖๔ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน ๑๘. แนวนโยบายการบริหารจัดการภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน (ว. ๒๒๔/๒๕๖๖) ๑๙. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๖/๒๕๖๖ เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการจัดการเงินรับล่วงหน้ากรณีผู้ประกอบการธุรกิจบริการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและจัดการการธุรกรรมทางการเงินตามมาตรา ๒๑ และการแจ้งเหตุตามมาตรา ๒๒

**สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์
พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐**

๑. การรับฟังความคิดเห็น

ธปท. ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์กฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน ดังนี้

**๑.๑ วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องและประชาชน
ทั่วไป**

(๑) รับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ของ ธปท. (www.bot.or.th)

จำนวน ๑ ครั้ง ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

(๒) รับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th)

จำนวน ๑ ครั้ง ตั้งแต่วันที่ ๖ สิงหาคม ถึงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗

(๓) มีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อสอบถามความเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและ
บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๗

ทั้งนี้ ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็นและรายละเอียดของประเด็นที่รับฟังความคิดเห็น
จากผู้เกี่ยวข้อง ปรากฏตามเอกสารแนบ ๒.๑

๑.๒ ผู้เกี่ยวข้องหรือกลุ่มเป้าหมายในการรับความคิดเห็น ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงิน
และบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ทั้งที่เป็นธนาคารพาณิชย์และไม่ใช่นาคารพาณิชย์ (Non-
bank)

๑.๓ การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การจัดรับฟังความคิดเห็น

ธปท. ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไปทราบถึงการเปิดรับฟัง
ความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ (เอกสารแนบ ๒.๒) สรุปได้ดังนี้

(๑) ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ ธปท.

(<https://www.bot.or.th/th/laws-and-rules/public-hearing/public-hearing-20240806-PSA.html>)

(๒) ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย

(https://www.law.go.th/listeningDetail?survey_id=NDE1M0RHQV9MQVdfRUPTLRFTkQ=)

(๓) แจ้งประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึง
ผู้ประสานงานของกลุ่มเป้าหมาย

๒. สรุปความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และความคิดเห็นของ ธปท. ในแต่ละประเด็น

หลังจากสิ้นสุดระยะเวลาการรับฟังความคิดเห็น มีผู้แสดงความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. ๒๕๖๐ (พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน) จำนวน ๒๘ ราย (ธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ๑๓ ราย และผู้ประกอบการธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์ (non-bank) ๑๕ ราย) ซึ่ง ธปท. ได้พิจารณาความคิดเห็นดังกล่าวและได้นำมาประกอบการพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับนี้ โดยสรุปความคิดเห็นได้ ดังนี้

๒.๑ ความคิดเห็นในภาพรวม : ผู้แสดงความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่ากฎหมายฉบับนี้ยังมีความจำเป็น สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจการเงินและการชำระเงิน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ การแข่งขัน หรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศและพัฒนาการทางเศรษฐกิจ รวมถึงไม่ได้ก่อให้เกิดผลที่ไม่คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์ อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อประชาชนที่ได้รับบริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงด้วยค่าธรรมเนียมที่สมเหตุสมผล และใช้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ปลอดภัย มีความมั่นใจในการใช้งาน ได้รับความคุ้มครองการชำระเงินในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้แสดงความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่าควรพิจารณาปรับปรุงหลักเกณฑ์ในบางเรื่องเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจและการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์

๒.๒ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับหลักเกณฑ์กำกับดูแล : สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
ประเด็นที่ ๑ : โครงสร้างใบอนุญาต	
๑) โครงสร้างใบอนุญาตการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงิน ภายใต้การกำกับมีความซับซ้อน มีหลายประเภท และใกล้เคียงกัน ผู้ประกอบธุรกิจจึงต้องขอใบอนุญาตหลายประเภท เพื่อให้สามารถประกอบธุรกิจตามรูปแบบของการให้บริการที่ประสงค์จะดำเนินการได้ ๒) ผู้ประสงค์จะประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินหรือบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของ ธปท. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. ยกเว้นมีลักษณะการให้บริการที่ได้รับยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงการคลัง <u>ข้อเสนอแนะ:</u> ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกระบวนการให้ใบอนุญาตให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อให้สามารถรองรับนวัตกรรมใหม่ ๆ และเทคโนโลยีทางการเงินที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และให้อำนาจ ธปท. สามารถอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนการให้บริการได้โดยไม่ต้องผ่านกระทรวงการคลัง	ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณาในคราวที่มีการทบทวนโครงสร้างใบอนุญาต ตลอดจนแนวทางและกระบวนการอนุญาตการประกอบธุรกิจต่อไป

ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
ประเด็นที่ ๒ : การรองรับนวัตกรรมและรูปแบบบริการใหม่	
๑) หลักเกณฑ์ปัจจุบันยังไม่รองรับบริการชำระเงินรูปแบบใหม่ เช่น - กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (Global Wallet) ที่ไม่ได้มีมูลค่าหรือจำนวนเงินที่ชำระไว้ล่วงหน้า (stored value) โดยผู้ให้บริการไม่มีกลไกหรือหน้าที่ในการครอบครอง ควบคุม หรือ เคลื่อนย้ายเงิน แต่มีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการทำธุรกรรมชำระเงินได้ เช่น Google Wallet, Apple Pay, Samsung Pay - การชำระเงินที่มีการกำหนดเงื่อนไขอัตโนมัติ (Programmable Payment) โดยใช้หน่วยข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถกำหนดเงื่อนไขโดยอัตโนมัติด้วยการใช้เทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology: DLT) และกลไกสัญญาอัจฉริยะ (Smart Contract) ข้อเสนอแนะ: พิจารณาปรับหลักการและขอบเขตอำนาจของ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน หรือประกาศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รองรับการกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินรูปแบบใหม่ และสอดคล้องกับทิศทางนโยบายของ ธปท. ในอนาคต เพื่อให้การให้บริการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอและทั่วถึงภายใต้การบริหารจัดการความเสี่ยงที่ได้มาตรฐาน	ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณาในคราวที่มีการทบทวนแนวทางการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจต่อไป ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ปัจจุบัน ธปท. สามารถกำกับดูแลความเสี่ยงสำหรับนวัตกรรมหรือบริการรูปแบบใหม่ อาทิ Global Wallet ผ่านผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ เช่น ผู้ประกอบธุรกิจบริการบัตรเครดิตหรือบัตรเดบิต และผู้ประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ นอกจากนี้ ที่ผ่านมา ธปท. ได้เปิดให้มีการทดสอบ Programmable Payment ภายใต้ Enhanced Regulatory Sandbox เพื่อประเมินประโยชน์และความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมดังกล่าว และอยู่ระหว่างพิจารณาศึกษาแนวทางกำกับดูแลที่เหมาะสมต่อไป
๒) การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ (Local switching) ผู้ประกอบธุรกิจต้องดำเนินการ processing หรือ authorization รายการ ภายในประเทศเท่านั้น ข้อเสนอแนะ: เสนอปรับหลักเกณฑ์เพื่ออนุญาตให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ สามารถส่งรายการชำระเงินด้วยบัตรเดบิตไป processing หรือ authorization ในต่างประเทศได้ เพื่อลดข้อจำกัดในการพัฒนานวัตกรรมทางการเงิน เช่น บริการ Apple Pay บริการ Samsung Pay	ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณาในคราวที่มีการทบทวนหลักเกณฑ์การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศต่อไป

ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
ประเด็นที่ ๓ : การนำมาปฏิบัติของผู้ประกอบธุรกิจ	
๓.๑ ประเด็นหลักเกณฑ์ซ้ำซ้อนและไม่สอดคล้องกัน	
๑) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่ซ้ำซ้อนหรือไม่สอดคล้องกัน เช่น การรายงานกรณีมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีนัยสำคัญ ข้อเสนอแนะ: ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีที่กำหนดอยู่ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยหลายฉบับ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและความไม่สอดคล้อง	ข้อกำหนดตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑/๒๕๖๔ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน (ประกาศ IT Risk) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๖/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ได้มีเนื้อหาที่ขัดหรือแย้งกัน โดยในส่วนของการรายงานกรณีมีการเปลี่ยนแปลงระบบหรือเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีนัยสำคัญ ข้อ ๗.๑ ของประกาศ IT Risk ได้กำหนดการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวของทั้งสองประกาศไว้อย่างชัดเจนแล้ว ทั้งนี้ ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะในการระมัดระวังการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไม่ให้มีความซ้ำซ้อนหรือไม่สอดคล้องกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำมาพิจารณาในคราวที่มีการทบทวนหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของ ธปท. รวมถึงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป

ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
๒) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market conduct) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ มีข้อกำหนดที่ไม่สอดคล้องกันในเรื่องระยะเวลาการแจ้งให้ผู้ใช้บริการทราบกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ผู้ใช้บริการเสียประโยชน์ ข้อเสนอแนะ: ควรปรับหลักเกณฑ์ด้าน Market conduct ที่กำหนดอยู่ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยหลายฉบับ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและความไม่สอดคล้อง	ปัจจุบัน ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกส๒. ๔/๒๕๖๓ เรื่อง การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม (Market conduct) ไม่ได้ใช้บังคับกับผู้ประกอบธุรกิจตาม พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน ทั้งนี้ ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณาในคราวที่มีการทบทวนหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของ ธปท. ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองผู้ใช้บริการต่อไป
๓.๒ ประเด็นหลักเกณฑ์ไม่ชัดเจน	
๑) หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน กรณีการเพิ่ม ยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการให้บริการแตกต่างจากที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนไว้ มีความไม่ชัดเจน ทำให้มีผลกระทบต่อการวางแผนด้านอื่น ๆ ของผู้ประกอบธุรกิจ เช่น การประชาสัมพันธ์หรือการทำการแคมเปญต่าง ๆ รวมถึงความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบธุรกิจ ข้อเสนอแนะ: ควรปรับหลักเกณฑ์เรื่องการแจ้งให้ ธปท. ทราบ กรณีเพิ่ม ยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการให้บริการแตกต่างจากที่ได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนไว้ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อลดปัญหาการตีความไม่สอดคล้องกัน	ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณาในคราวที่มีการทบทวนความจำเป็นของหลักเกณฑ์และอาจพิจารณาชี้แจงอธิบายหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้ การที่หลักเกณฑ์กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องแจ้ง ธปท. ล่วงหน้า ในกรณีที่มีการเพิ่ม ยกเลิก หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการให้บริการ มีเหตุผลมาจากรูปแบบการให้บริการชำระเงินของผู้ประกอบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงในการให้บริการ และการคุ้มครองผู้ใช้บริการ ตลอดจนเสถียรภาพระบบการชำระเงิน จึงมีความจำเป็นที่ ธปท. จะต้องได้รับทราบและติดตามการดำเนินการดังกล่าว นอกจากนี้ เป็นประโยชน์ ในการติดตามความสอดคล้องกับนโยบายต่าง ๆ ของทางการ และแนวปฏิบัติ (business rules) ของบริการชำระเงิน

ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
๒) ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ มีข้อกำหนดเรื่องคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของตัวแทนและตัวแทนช่วง ต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ซึ่งหลักเกณฑ์ไม่ระบุชัดเจนว่าต้องเป็นกรรมการทุกคนหรือไม่ อย่างไร ข้อเสนอแนะ: ปรับหลักเกณฑ์ให้ชัดเจน เช่น กำหนดให้นิติบุคคลที่เป็นตัวแทนหรือตัวแทนช่วง ต้องมีกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการที่มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในไทยจำนวนอย่างน้อย ๑ คน	ตามข้อ ๔.๒.๑ (๑.๒) (ข) ของประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. ๑๐/๒๕๖๑ เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ กำหนดให้กรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของตัวแทนและตัวแทนช่วงที่เป็นนิติบุคคลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนด โดยไม่ได้ระบุว่าเฉพาะกรรมการตำแหน่งใดเท่านั้น จึงมีความหมายถึงกรรมการทุกคน มิฉะนั้นจะต้องขออนุญาตจาก ธปท. เป็นรายกรณีตามที่กำหนดในประกาศดังกล่าว ทั้งนี้ ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณาในคราวที่มีการทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับต่อไป
๓.๓ หลักเกณฑ์ที่เป็นภาระเกินจำเป็น	
๑) กรณีผู้ประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ประสงค์จะประกอบธุรกิจอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากการประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ ต้องขออนุญาตจาก ธปท. เป็นรายกรณี โดย ธปท. จะใช้ระยะเวลาในการพิจารณา ๔๕ วันทำการ ซึ่งเป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจในปัจจุบันที่มีการแข่งขันสูง และอาจทำให้ผู้ประกอบธุรกิจมีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจเพิ่มขึ้น ข้อเสนอแนะ: - เสนอให้ผู้ประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์สามารถประกอบธุรกิจอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการให้บริการชำระเงินภายใต้การกำกับได้ - เสนอให้กำหนดประเภทธุรกิจอื่นที่อนุญาตให้ทำได้ไว้เป็นการทั่วไป โดยให้ผู้ประกอบธุรกิจแจ้งล่วงหน้าก่อนเริ่มดำเนินการ	ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณาในคราวที่มีการทบทวนหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ต่อไป ทั้งนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจอื่นจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ใช้บริการด้วย

ประเด็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้อง	คำชี้แจงผลการพิจารณา
๒) หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับต้อง จัดให้มีการตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศโดย ผู้ตรวจสอบภายนอกที่เป็นอิสระ ซึ่งเป็นภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบ ธุรกิจที่ต้องดำเนินการให้มีการตรวจสอบทั้งจากผู้ตรวจสอบภายใน และผู้ตรวจสอบภายนอก ข้อเสนอแนะ: ควรปรับหลักเกณฑ์ให้ผู้ประกอบธุรกิจระบบการชำระ เงินภายใต้การกำกับสามารถใช้ผู้ตรวจสอบภายในเพื่อตรวจสอบด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศได้	ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณาในคราว ที่มีการทบทวนหลักเกณฑ์การกำกับดูแล ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศต่อไป
๓) ปัจจุบัน การกำกับดูแลผู้ประกอบธุรกิจยังเป็นลักษณะเดียวกัน สำหรับรายเล็กและรายใหญ่ อาทิ การรายงานข้อมูล การตรวจสอบ การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจ มีต้นทุนในการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องได้อย่าง ครบถ้วน ข้อเสนอแนะ: ควรมีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับขนาดของธุรกิจ และ ความเสี่ยงของแต่ละประเภทธุรกิจที่ได้รับอนุญาต	ธปท. รับทราบประเด็นข้อเสนอแนะ โดยจะนำไปประกอบการพิจารณา ในคราวที่มีการทบทวนหลักเกณฑ์ที่ เกี่ยวข้องต่อไป

Consultation Paper

เอกสารรับฟังความคิดเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาประเมินผลสัมฤทธิ์ พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน
สายกำกับระบบการชำระเงินและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย
สิงหาคม 2567

บทนำ

ด้วยปัจจุบันระบบการชำระเงินในประเทศไทยมีพัฒนาการที่สำคัญในหลายด้าน ทั้งในการพัฒนาของเทคโนโลยี ความหลากหลายของผู้ประกอบธุรกิจและรูปแบบของการให้บริการ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ รวมทั้งเพิ่มทางเลือกและการเข้าถึงบริการทางการเงินได้เป็นอย่างดี โดยมีพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 (พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน) เป็นกฎหมายที่กำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงิน และกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อคุ้มครองผู้ใช้บริการ ซึ่งในการนี้ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐพึงจัดทำกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็น ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน รวมทั้งต้องประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย เพื่อตรวจสอบว่าการบังคับใช้กฎหมายได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นมากน้อยเพียงใด

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงได้จัดทำเอกสารรับฟังความคิดเห็นฉบับนี้ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน และกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัตินี้ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาการกำกับดูแลระบบการชำระเงินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ 6-31 สิงหาคม 2567 ซึ่งผู้ที่สนใจสามารถนำส่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามแบบฟอร์ม (เอกสารแนบ 1) ผ่านช่องทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) เว็บไซต์ของ ธปท. (www.bot.or.th) หรืออีเมล งานประเมินผลสัมฤทธิ์ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงิน และเทคโนโลยีทางการเงิน สายกำกับระบบการชำระเงินและคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธปท. (E-mail : RIA-PSA@bot.or.th)

ทั้งนี้ สามารถติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ งานประเมินผลสัมฤทธิ์ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน ธปท. โทร. 0 2283 5137, 0 2356 7230, 0 2283 6718 หรือ E-mail : RIA-PSA@bot.or.th

1. วัตถุประสงค์ของการมีกฎหมาย	1
2. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย	5
3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการมีกฎหมาย	6
4. สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย	7
5. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย	8
6. กำหนดการรับฟังความคิดเห็น	8

เอกสารแนบ 1 แบบฟอร์มรับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน
พ.ศ. 2560 และกฎหมายลำดับรอง

เอกสารแนบ 2 สรุปสาระสำคัญรายมาตราของพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

เอกสารแนบ 3 พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 กฎหมายลำดับรอง และแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง

1. วัตถุประสงค์ของการมีกฎหมาย

1.1 สาเหตุที่ต้องมีการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน

ระบบการชำระเงินมีความสำคัญในฐานะเป็นกลไกและมาตรการในการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศให้ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง รองรับการทำธุรกรรมทางการเงินของสถาบันการเงิน ภาคธุรกิจ ภาคเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป และเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบการเงินและระบบเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้น ระบบการชำระเงินจึงต้องมีความปลอดภัย สะดวก รวดเร็ว มีเสถียรภาพ และสามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ก่อนปี 2560 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลผู้ประกอบการระบบการชำระเงินและบริการชำระเงินมีหลายฉบับ เช่น พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2551 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมดูแลธุรกิจบริการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ พ.ศ. 2559 และประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง กิจการที่ต้องขออนุญาตตามข้อ 5 แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 (การประกอบธุรกิจบัตรเครดิตอิเล็กทรอนิกส์) รวมถึงมีหน่วยงานที่กำกับดูแลหลายหน่วยงาน เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

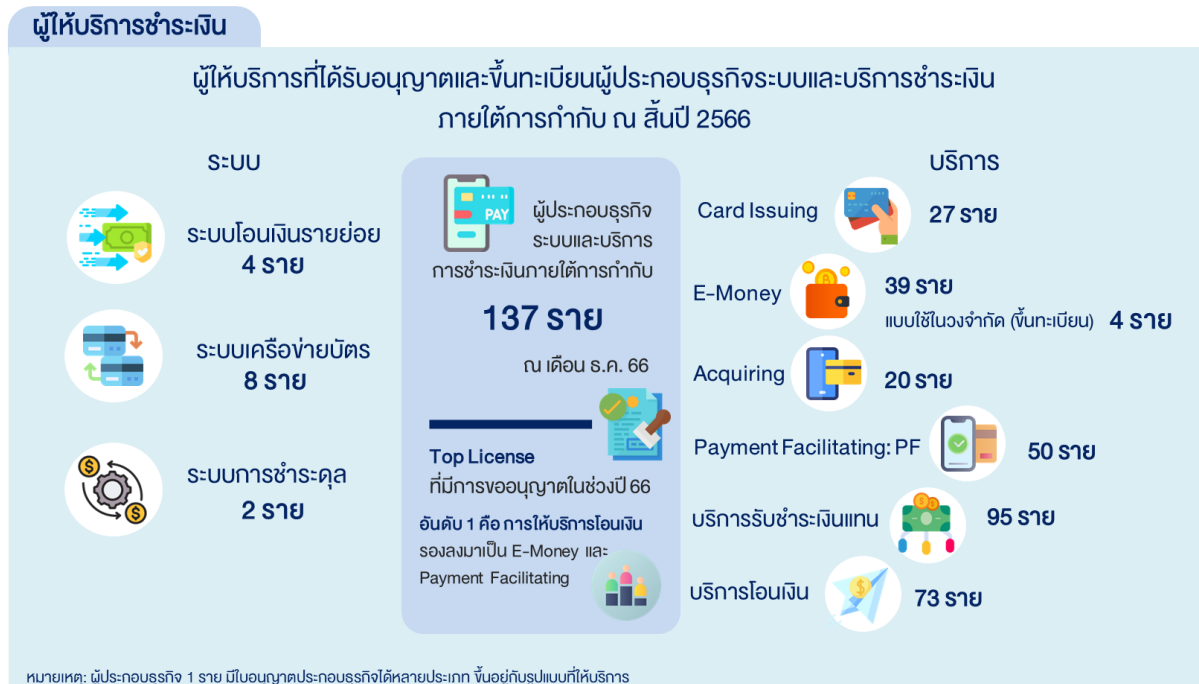
ดังนั้น เพื่อให้การกำกับดูแลระบบการชำระเงินและบริการชำระเงิน มีความเป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 (พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน) เพื่อกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการชำระเงินให้เป็นเอกภาพ ในกฎหมายฉบับเดียว โดยกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจระบบและบริการชำระเงินภายใต้การกำกับจะต้องได้รับอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผ่าน ธปท. และกำหนดให้ ธปท. มีหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบการดังกล่าว ภายใต้การกำหนดกรอบนโยบายของคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (กรช.) เพื่อให้ระบบการชำระเงินมีประสิทธิภาพ มั่นคงปลอดภัย มีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ดี สอดคล้องตามมาตรฐานสากล¹ และส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการ อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับผู้ใช้บริการ และนำไปสู่การมีเสถียรภาพของระบบการชำระเงินและระบบการเงินโดยรวม

1.2 ภาพรวมสภาพการณ์ระบบการชำระเงินในปัจจุบัน

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน มีผลบังคับใช้ ระบบการชำระเงินของไทย มีพัฒนาการที่สำคัญหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความหลากหลายของผู้ประกอบธุรกิจ รวมถึงรูปแบบของการให้บริการที่ผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบริการหรือผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงและมีทางเลือกในการทำธุรกรรมทางการเงินได้ตรงตามความต้องการด้วยความสะดวกและง่ายมากขึ้น

¹ มาตรฐานสากล Principles for Financial Market Infrastructures (PFMI) คือ มาตรฐานในการกำกับดูแลและโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่ออกโดย Committee on Payments and Market Infrastructures (CPMI) ร่วมกับ International Organization of Securities Commissions (IOSCO) เมื่อเดือนเมษายน 2555

ณ สิ้นปี 2566 ประเทศไทยมีผู้ประกอบการธุรกิจ อันได้แก่ ผู้ให้บริการระบบและบริการการชำระเงิน ภายใต้การกำกับของ ธปท. จำนวนรวม 137 ราย แบ่งเป็นผู้ประกอบการธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ² 12 ราย และผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ³ 125 ราย

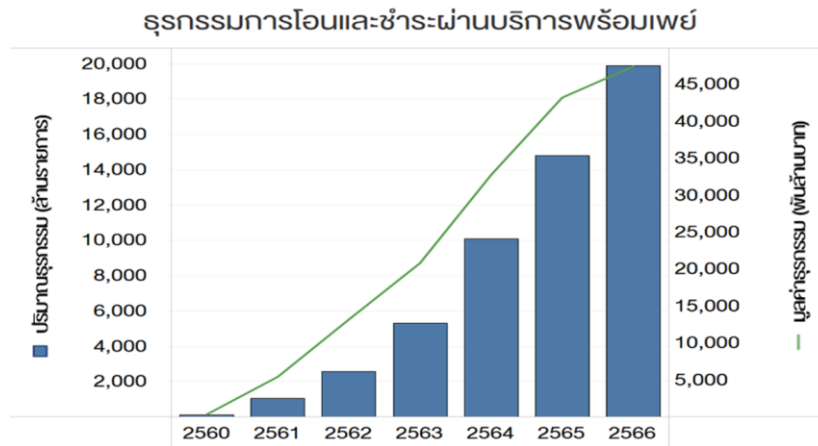
ทั้งนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับส่วนใหญ่ขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจมากกว่า 1 ประเภท เช่น การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ บริการรับชำระเงิน และบริการโอนเงิน นอกจากนี้ยังมีการให้บริการในลักษณะสร้างความร่วมมือกับบริษัทในเครือหรือพันธมิตรอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างระบบนิเวศการชำระเงินร่วมกัน สามารถให้บริการทางการเงินที่ครบวงจร และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการรายย่อยได้มากขึ้น

สำหรับการทำธุรกรรมชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะผ่านระบบพร้อมเพย์ (PromptPay)⁴ ซึ่งเป็นระบบโอนเงินรายย่อยที่ให้บริการตั้งแต่ปลายปี 2559 โดยปัจจุบันผู้ประกอบการได้มีการต่อยอดการให้บริการที่หลากหลาย ทำให้ระบบพร้อมเพย์มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงปริมาณและในเชิงมูลค่าของธุรกรรม โดย ณ สิ้นปี 2566 มีปริมาณธุรกรรมจำนวนมากกว่า 19,800 ล้านรายการ และมูลค่าธุรกรรมจำนวนมากกว่า 47,400 พันล้านบาท

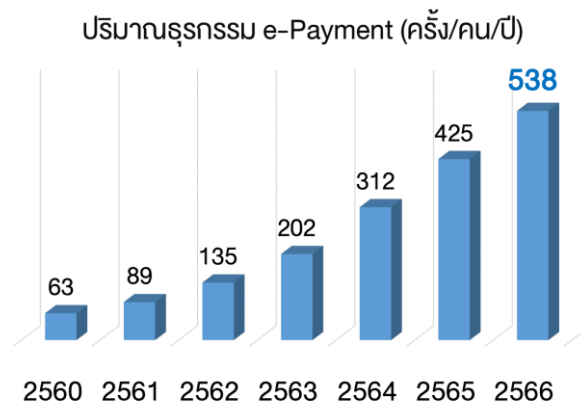
² ได้แก่ ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบ ระบบเครือข่ายบัตร และระบบการชำระดุล

³ ได้แก่ การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม (Card Issuing) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (E-Money) การให้บริการแก่ผู้รับบัตร (Acquiring) การให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitating) การให้บริการรับชำระเงินแทน และการให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

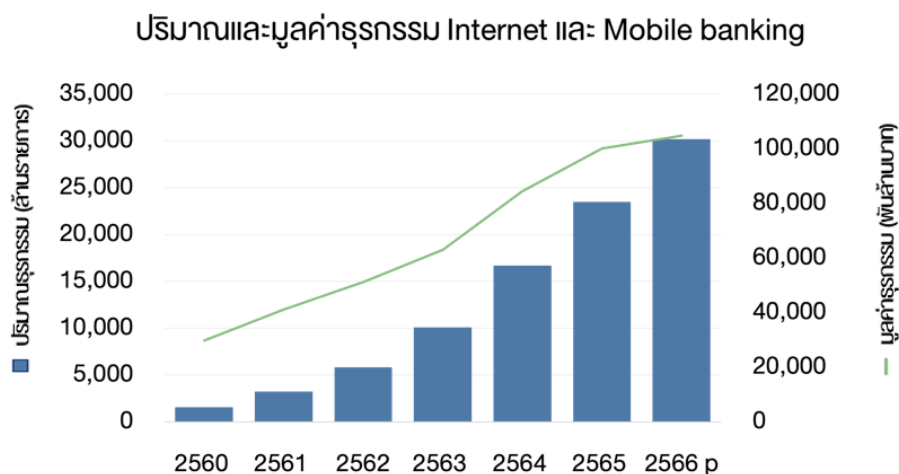
⁴ ระบบพร้อมเพย์ (PromptPay) เป็นโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่ช่วยเพิ่มทางเลือกให้ผู้ให้บริการสามารถโอนเงินโดยใช้เลขประจำตัวประชาชนหรือหมายเลขโทรศัพท์มือถือ (หรือหมายเลขอื่นของผู้รับ) รวมไปถึงเลขที่บัญชีธนาคาร ผ่านช่องทางดิจิทัลเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ โดยเริ่มให้บริการตั้งแต่ปี 2559

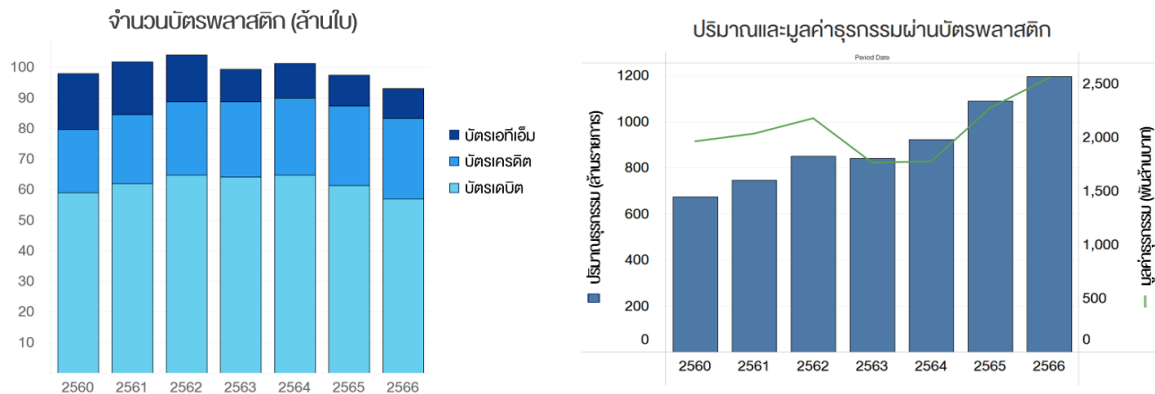
นอกจากนี้ ในภาพรวมของประเทศไทย ประชาชนได้มีการทำธุรกรรม e-Payment เพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดย ณ สิ้นปี 2566 มีปริมาณการทำธุรกรรมเฉลี่ย 538 รายการต่อคนต่อปี ซึ่งเพิ่มขึ้นเกือบ 9 เท่าเมื่อเทียบกับปี 2560 ที่มีปริมาณการทำธุรกรรมเฉลี่ย 63 รายการต่อคนต่อปี

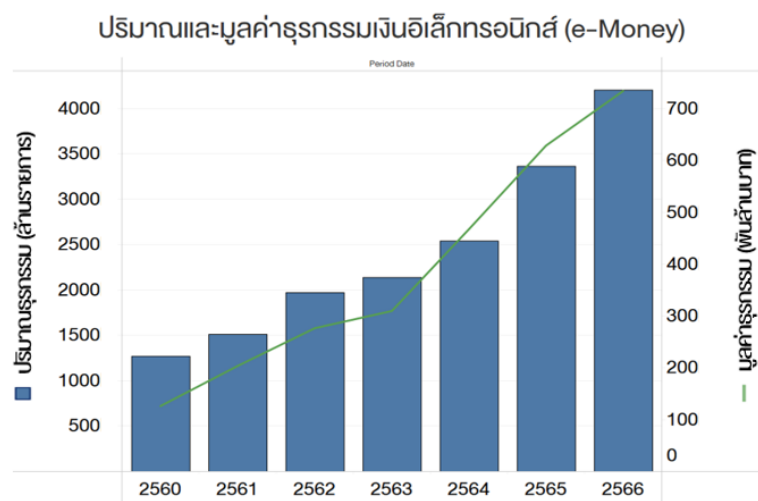
การทำธุรกรรม e-Payment ของประชาชนในประเทศไทยส่วนใหญ่จะทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือมากกว่า 104,800 พันล้านบาท โดยตั้งแต่ปี 2561-2566 มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 24 ต่อปี

สำหรับการทำธุรกรรมผ่านบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม ของประชาชน ณ สิ้นปี 2566 มีจำนวนบัตรเครดิต บัตรเดบิต และบัตรเอทีเอ็มในระบบมากกว่า 93 ล้านใบ และมีปริมาณธุรกรรมมากกว่า 1,100 ล้านรายการ

นอกจากนี้ การใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดย ณ สิ้นปี 2566 มีมูลค่าการใช้ e-Money อยู่ที่ประมาณ 734,000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า เนื่องจากการใช้งานที่สะดวกสบายและสามารถนำไปใช้ในการชำระค่าสินค้าบริการได้อย่างหลากหลาย และยังมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ดี แม้ว่าปัจจุบันช่องทางและบริการ e-Payment จะมีความหลากหลาย แต่วิวัฒนาการของเทคโนโลยีและกระแสโลกดิจิทัลยังคงมีอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาระบบการชำระเงินของไทยให้สอดคล้องกระแสดังกล่าวจึงยังคงต้องดำเนินต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการริเริ่มพัฒนาบริการใหม่ ๆ ที่จะมาช่วยสนับสนุนการทำธุรกรรม e-Payment เช่น บริการ pass-through digital wallet ที่ไม่ได้มีการบันทึกมูลค่าหรือจำนวนเงินที่ชำระไว้ล่วงหน้า (stored value) โดยผู้ให้บริการไม่มีกลไกหรือหน้าที่ในการครอบครอง ควบคุม หรือเคลื่อนย้ายเงิน แต่มีบทบาทในการสนับสนุนให้เกิดการทำธุรกรรมชำระเงินได้⁵

⁵ ตัวอย่างเช่น Google Wallet, Apple Pay, Samsung Pay

2. มาตรการสำคัญที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

2.1 กรอบหลักการกำกับดูแลระบบการชำระเงิน

พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน ให้อำนาจ ธปท. ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลระบบการชำระเงิน โดยปัจจุบัน ธปท. ได้กำกับดูแลภายใต้กรอบหลักการกำกับดูแลที่สำคัญ 5 ด้าน ตามที่ กรช. เห็นชอบ ดังนี้

(1) ด้านฐานะทางการเงิน เพื่อดูแลผู้ประกอบการธุรกิจให้มีฐานะทางการเงินที่มั่นคงเพียงพอต่อการให้บริการได้อย่างต่อเนื่องทั้งในภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน

(2) ด้านธรรมาภิบาล เพื่อให้มีการบริหารจัดการและควบคุมภายในตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ รวมถึงมีกรรมการและผู้บริหารที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด

(3) ด้านการบริหารความเสี่ยงและความปลอดภัย เพื่อให้มีการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงเชิงระบบ (systemic risk) ความเสี่ยงด้านการชำระดุล (settlement risk) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operational risk) และความเสี่ยงด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT risk) ที่เหมาะสมกับธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ โดยให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยและความลับของระบบและข้อมูล (confidentiality) มีความถูกต้องเชื่อถือได้ (integrity) และให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง (availability)

(4) ด้านการคุ้มครองผู้ใช้บริการ เพื่อดูแลผู้ใช้บริการให้ได้รับบริการอย่างเป็นธรรม โดยให้มีการคุ้มครองเงินรับล่วงหน้าของผู้ใช้บริการ การให้ผู้ประกอบการธุรกิจเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องและค่าธรรมเนียมในการให้บริการแก่ผู้ใช้บริการอย่างเพียงพอ การรักษาข้อมูลความลับของผู้ใช้บริการ และการจัดการข้อร้องเรียนอย่างเหมาะสม

(5) ด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้เกิดการกำกับดูแลที่เท่าเทียมกัน (level playing field) ทั้งผู้ประกอบการธุรกิจในประเทศและต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขัน และสนับสนุนนวัตกรรม อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับของไทย

ทั้งนี้ สรุปลักษณะสำคัญรายมาตราของ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน ปรากฏตามเอกสารแนบ 2 และกฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง ปรากฏตามเอกสารแนบ 3

2.2 ขอบเขตของระบบการชำระเงินที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแล

พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน แบ่งระบบการชำระเงินออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

(1) **ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ** เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักของประเทศที่รองรับการโอนเงินมูลค่าสูง การหักบัญชี หรือการชำระดุลระหว่างสมาชิก ซึ่งหากระบบเกิดปัญหา

หรือหยุดชะงัก อาจส่งผลกระทบต่อสมาชิกในระบบอย่างต่อเนื่องเป็นวงกว้าง และอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการชำระเงินหรือระบบเศรษฐกิจการเงินโดยรวมของประเทศได้ จึงจำเป็นต้องคุ้มครองให้การโอนเงิน การชำระดุล หรือการหักบัญชีที่ทำผ่านระบบดังกล่าว ซึ่งเกิดขึ้นก่อนเวลาที่ศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการหรือมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของสมาชิกของระบบ ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนเสร็จสิ้น และมีผลสมบูรณ์ ไม่สามารถเพิกถอน กลับรายการ แก้อៃ หยุต หรือระงับได้ (payment finality) ทั้งนี้ ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ได้แก่ ระบบบาทเน็ต (Bank of Thailand Automated High-value Transfer Network: BAHTNET) ซึ่งเป็นระบบโอนเงินมูลค่าสูงระหว่างสถาบันที่ ธปท. จัดตั้งและดำเนินการ

(2) ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายระหว่างผู้ให้บริการของระบบ ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการในการรับและส่งข้อมูลการชำระเงิน (switching) คำนวณยอดการชำระเงินสุทธิ (clearing) หรือชำระดุลรายการชำระเงิน (settlement) ให้กับสมาชิกของระบบ เช่น ระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ให้บริการของระบบ ระบบเครือข่ายบัตร หรือระบบการชำระดุล

(3) บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ เป็นการให้บริการการชำระเงินผ่านสื่อการชำระเงินหรือช่องทางการชำระเงินที่ใช้อย่างแพร่หลายและมีผลกระทบในวงกว้าง ซึ่งการให้บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องได้รับอนุญาต หรือขึ้นทะเบียน ตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด ได้แก่

(3.1) การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือบัตรเอทีเอ็ม

(3.2) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money)

(3.3) การรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ การให้บริการแก่ผู้รับบัตร (Acquiring) การให้บริการสนับสนุนบริการแก่ผู้รับบัตร (Payment Facilitating) และการให้บริการรับชำระเงินแทน (Bill Payment)

(3.4) การโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดการให้บริการระบบหรือบริการการชำระเงินอื่นใด เป็นระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ระบบการชำระเงินหรือบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับเพิ่มเติมได้ ตามที่ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน กำหนด

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการมีกฎหมาย

1) ประโยชน์ต่อ
ประชาชนและ
ภาคธุรกิจ

- มีความเชื่อมั่นต่อการใช้บริการระบบและบริการการชำระเงินที่มีการกำกับดูแลอย่างเป็นเอกภาพภายใต้ ธปท.
- สามารถเข้าถึงบริการได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงยิ่งขึ้น และได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมในการใช้บริการ

 2) ประโยชน์ต่อ ผู้ประกอบการ ภายใต้การกำกับ	● มีกรอบการดำเนินธุรกิจที่ชัดเจนและกรอบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เป็นไปตามมาตรฐานสากลอันส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคง และเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบการชำระเงินโดยรวม ● มีแนวทางกำกับดูแลที่ยืดหยุ่น ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจพัฒนานวัตกรรมทางการเงินด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างการแข่งขัน การให้บริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
 3) ประโยชน์ต่อ ระบบเศรษฐกิจ และสังคม	● การมีบทบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองผลสิ้นสุดของการโอนเงิน การชำระดุล หรือการหักบัญชีในระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เป็นการป้องกันความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องเป็นวงกว้างในระบบการชำระเงินและระบบการเงินโดยรวม (systemic risk) ● การเสริมสร้างความเชื่อมั่น และสนับสนุนการพัฒนาระบบการชำระเงินให้สามารถรองรับธุรกรรมทางการเงินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจและการเงินของประเทศให้ดำเนินไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ได้มาตรฐาน และเชื่อถือได้ เป็นการเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน ในภาคธุรกิจของประเทศ และพัฒนาระบบการชำระเงินไปสู่ระดับภูมิภาค

4. สถิติการดำเนินคดีและการลงโทษตามกฎหมาย

นับตั้งแต่ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน มีผลใช้บังคับเมื่อปี 2561 มีการดำเนินการกับผู้กระทำ ความผิด ดังนี้

บทกำหนดโทษ	จำนวนคดี	ผู้กระทำความผิด	ผลการดำเนินคดี/มาตรการที่ฝ่าฝืน
โทษอาญา	1	ผู้ประกอบการ จำนวน 2 แห่ง ผู้บริหารของผู้ประกอบการ จำนวน 1 ราย	ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดตามมาตรา 17 วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา 45 วรรคสอง (กรณีผู้ประกอบการให้บริการรับชำระเงินแทนด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์โดยไม่ได้รับอนุญาต)
โทษทางปกครอง	-	-	-

5. ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย

พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน ได้วางกรอบแนวทางกำกับดูแลให้มีความยืดหยุ่นไว้พอสมควร โดยกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนดระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาตหรือขึ้นทะเบียนก่อนให้บริการ และให้อำนาจ ธปท. ออกหลักเกณฑ์เพื่อใช้กำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับดังกล่าว โดยที่ผ่านมา ธปท. ได้มีการทบทวนหลักเกณฑ์กำกับดูแลเป็นระยะ เพื่อให้ระบบการชำระเงินและบริการการชำระเงินของไทยมีความมั่นคงปลอดภัย น่าเชื่อถือ มีประสิทธิภาพ และมีการคุ้มครองผู้ใช้บริการอย่างเหมาะสม รวมถึงสอดคล้องกับมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง เช่น การปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ประกอบธุรกิจ รวมทั้งกรรมการ และผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว

อย่างไรก็ดี เนื่องจากปัจจุบันสภาพแวดล้อมทางการเงินมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทั้งจากการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ การพัฒนารูปแบบและการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจ ความเสี่ยงใหม่ รวมทั้งพฤติกรรมของผู้ใช้บริการที่อาจเปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นการสมควรที่จะต้องรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงประชาชนทั่วไปที่อาจได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้ได้รับข้อมูลประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายและการพิจารณาทบทวนว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังคงได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการมีกฎหมาย และสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาระบบการชำระเงินภายใต้ภูมิทัศน์ใหม่ภาคการเงินไทย (Financial Landscape) ตลอดจนมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการปรับตัวของภาคธุรกิจและช่วยลดภาระในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกินความจำเป็น ขณะเดียวกัน ธปท. ก็สามารถกำกับดูแลการประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่าทันความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

6. กำหนดการรับฟังความคิดเห็น

ธปท. เปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน และกฎหมายลำดับรอง ตั้งแต่วันที่ 6-31 สิงหาคม 2567 โดยผู้ที่สนใจสามารถนำส่งความคิดเห็นและข้อเสนอแนะตามแบบฟอร์ม (เอกสารแนบ 1) ผ่านช่องทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) เว็บไซต์ของ ธปท. (www.bot.or.th) หรืออีเมล งานประเมินผลสัมฤทธิ์ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน (RIA-PSA@bot.or.th)

ผู้ประสานงาน : งานประเมินผลสัมฤทธิ์ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน

ฝ่ายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน | สายกำกับระบบการชำระเงินและคุ้มครอง

ผู้ใช้บริการทางการเงิน

โทร. 0 2283 5137, 0 2356 7230, 0 2283 6718

E-mail : RIA-PSA@bot.or.th

**แบบฟอร์มรับฟังความคิดเห็นเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 และกฎหมายลำดับรอง**

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น

1.1 ประเภทของผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น

- ☐ สถาบันการเงินหรือสถาบันการเงินเฉพาะกิจ (โปรดระบุชื่อหน่วยงาน)
- ☐ ผู้ประกอบธุรกิจ (โปรดระบุชื่อกิจการ)
- ☐ หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐ (โปรดระบุชื่อหน่วยงาน)
- ☐ บุคคลทั่วไป เช่น ประชาชน

1.2 ข้อมูลสำหรับการติดต่อผู้ตอบแบบรับฟังความคิดเห็น (โปรดระบุข้อมูลดังนี้)

ชื่อ – นามสกุลผู้ตอบ

ตำแหน่ง

โทรศัพท์ อีเมล

**ส่วนที่ 2 ความเห็นต่อการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 และ
กฎหมายลำดับรอง**

(1) วัตถุประสงค์และมาตรการสำคัญของกฎหมายยังมีความจำเป็นและสอดคล้องกับสภาพการณ์
บริบททางการเงินการชำระเงิน พัฒนาการของเทคโนโลยี และวิถีชีวิตของประชาชนหรือไม่

- ☐ จำเป็นและสอดคล้อง
- ☐ จำเป็นแต่ไม่สอดคล้อง (โปรดระบุเหตุผล รายละเอียดข้อกฎหมาย และแนวทางแก้ไขกฎหมาย)
- ☐ ไม่จำเป็น (โปรดระบุเหตุผล)

(2) ท่านเห็นว่า กฎหมายเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ หรือเป็นอุปสรรคต่อ
การแข่งขันหรือการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ หรือเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจ
ใด ๆ หรือไม่

- ☐ ไม่เป็นอุปสรรค
- ☐ เป็นอุปสรรค (โปรดระบุเหตุผล รายละเอียดข้อกฎหมาย และแนวทางแก้ไขกฎหมาย)

(3) ท่านเห็นว่า ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างไรบ้างจากกฎหมาย

(4) ท่านเห็นว่า กฎหมายก่อให้เกิดผลที่ไม่คาดคิดหรือไม่พึงประสงค์หรือไม่

☐ ไม่มี

☐ มี (โปรดอธิบาย)

(5) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

ขอความอนุเคราะห์ส่งความเห็นและข้อเสนอแนะ ภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2567

ผ่านทางอีเมล งานประเมินผลสัมฤทธิ์ พ.ร.บ. ระบบการชำระเงิน (E-mail : RIA-PSA@bot.or.th)

หมายเหตุ: ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง เบอร์โทรศัพท์ และอีเมล เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิง และติดต่อประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการรับฟังความคิดเห็นสำหรับประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยมีระยะเวลาการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว 10 ปี หรือเพิกถอนที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ข้างต้นเท่านั้น ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านอาจถูกเปิดเผย ส่งหรือโอนไปยังหน่วยงานรัฐอื่น เพื่อเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย

สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560

1. ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ (มาตรา 5 – 11)

กำหนดลักษณะของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ ได้แก่ (1) เป็นระบบการชำระเงินที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานหลักของประเทศ (2) เป็นระบบการชำระเงินที่รองรับการโอนเงินมูลค่าสูง หรือที่ใช้สำหรับการหักบัญชีหรือการชำระดุลระหว่างสมาชิก (3) ระบบการชำระเงินที่ ธปท. จัดตั้งและดำเนินการหรือที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของ ธปท. และให้ ธปท. มีหน้าที่กำกับดูแลระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเพื่อให้ระบบมีความมั่นคง ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ กำหนดให้ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดวิธีการเพื่อให้สมาชิกในระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญต้องปฏิบัติ เมื่อสมาชิกยื่นคำร้องหรือถูกร้องขอต่อศาลให้ฟื้นฟูกิจการและศาลมีคำสั่งรับคำร้องขอให้ฟื้นฟูกิจการ ถูกฟ้องล้มละลาย หรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และกำหนดให้มีการคุ้มครองเงิน หลักทรัพย์ หรือตราสารที่สมาชิกดำรงไว้เป็นหลักประกันการใช้สภาพคล่อง การชำระดุล หรือเพื่อการใด ๆ ในระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญไม่เป็นทรัพย์สินที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ของสมาชิกในคดีล้มละลาย ตลอดจนกำหนดให้ธุรกรรมการชำระเงินที่มีผลสมบูรณ์แล้วมิให้ถูกเพิกถอนด้วยเหตุตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย (payment finality)

2. ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (มาตรา 12 – 15)

กำหนดลักษณะของระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาต ได้แก่

(1) ระบบการชำระเงินที่เป็นศูนย์กลางหรือเครือข่ายระหว่างผู้ใช้บริการของระบบเพื่อรองรับการโอนเงิน การหักบัญชี หรือการชำระดุล เช่น ระบบการโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบระบบเครือข่ายบัตร ระบบชำระดุล หรือ

(2) ระบบการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ความเชื่อมั่นของสาธารณชน หรือเสถียรภาพและความมั่นคงของระบบการชำระเงิน

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจกำหนดให้ระบบการชำระเงินตาม (1) ที่เป็นนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการ หรือระบบการชำระเงินที่มีผู้ใช้บริการของระบบในวงจำกัดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการชำระเงินหรือประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง เป็นระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จะต้องขึ้นทะเบียนกับ ธปท.

นอกจากนี้ กำหนดให้บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของ ธปท. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. ก่อน โดยกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ประกอบธุรกิจที่ขออนุญาตหรือขึ้นทะเบียนนั้น ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามหรือขาดคุณสมบัติใดตามที่กำหนด

สำหรับกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจ ต้องแจ้ง ธปท. โดย ธปท. มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการก็ได้

3. บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (มาตรา 16 – 23)

กำหนดลักษณะของบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่ต้องขออนุญาต ได้แก่

- (1) การให้บริการบัตรเครดิต บัตรเดบิต และบัตรเอทีเอ็ม
- (2) การให้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์
- (3) การให้บริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์แทนผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการหรือเจ้าหนี้

- (4) การให้บริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

- (5) การให้บริการการชำระเงินอื่นใดที่อาจส่งผลกระทบต่อระบบการเงิน หรือประโยชน์สาธารณะ

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของ ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดให้บริการการชำระเงินที่เป็นนวัตกรรมซึ่งนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้และอยู่ระหว่างการทดสอบการให้บริการ หรือบริการการชำระเงินที่ให้บริการลูกค้าในวงจำกัดโดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการเงินหรือประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง เป็นบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับที่จะต้องขึ้นทะเบียนกับ ธปท.

นอกจากนี้ กำหนดให้บริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของ ธปท. หรือได้รับการขึ้นทะเบียนจาก ธปท. ก่อน โดยกรรมการหรือผู้ซึ่งมีอำนาจจัดการของผู้ประกอบธุรกิจที่ขออนุญาตหรือขึ้นทะเบียนนั้น ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามหรือขาดคุณสมบัติใดตามที่กำหนด

สำหรับกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจประสงค์จะเลิกประกอบธุรกิจ ต้องแจ้ง ธปท. โดย ธปท. มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติตามหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการก็ได้

อนึ่ง ผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินซึ่งมีการรับเงินรับล่วงหน้าจากผู้ให้บริการต้องจัดทำบัญชีเงินรับล่วงหน้าของผู้ใช้บริการแยกแต่ละราย และต้องเก็บแยกออกจากทรัพย์สินของตน โดยไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการอื่นใดได้ และหากผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินตกเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เงินรับล่วงหน้าที่อยู่ในการครอบครองของผู้ประกอบธุรกิจนั้นจะได้รับการคุ้มครองโดยไม่ถือเป็นทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้การยึดหรืออายัดในคดีแพ่ง หรือเป็นทรัพย์สินที่อาจแบ่งแก่เจ้าหนี้ในคดีล้มละลาย โดยในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์และ ธปท. จะเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการจัดการเงินรับล่วงหน้า

4. การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงาน (มาตรา 24 – 35)

ธปท. มีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อประโยชน์ในการดูแล ความมั่นคง ความปลอดภัยของระบบการชำระเงิน การคุ้มครองผู้บริโภค หรือการส่งเสริมการใช้บริการและการพัฒนาระบบการชำระเงิน เช่น การดูแลฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน มาตรฐานในการประกอบธุรกิจ การบริหารงานตามหลัก

ธรรมาภิบาล การบริหารจัดการความเสี่ยง การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ การจัดทำบัญชี การส่งงบแสดงฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงานต่อ ธปท. และการเก็บรักษาเงินสำหรับบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ

ธปท. อาจกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจส่งงบการเงิน รายงานหรือข้อมูลไม่ว่าในรูปสื่อใด ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. ประกาศกำหนด และ ธปท. อาจมีคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจต้องจัดให้กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน ลูกจ้าง ของผู้ประกอบธุรกิจมาให้อัยการ แสดงข้อมูล บัญชี เอกสารและหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

ธปท. มีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน ธปท. เป็นผู้ตรวจการ เพื่อตรวจสอบกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สินของผู้ประกอบธุรกิจ โดยผู้ตรวจการมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่ประกอบธุรกิจหรือหยุดประกอบธุรกิจตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. ประกาศกำหนด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาต หรือ ธปท. มีอำนาจเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบธุรกิจนั้นได้ โดย ธปท. มีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจที่หยุดประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ใช้บริการด้วยก็ได้

ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจมีฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานอยู่ในลักษณะอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชน หรือฝ่าฝืนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด ธปท. มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจแก้ไขให้ถูกต้อง และหากผู้ประกอบธุรกิจไม่ดำเนินการแก้ไขดังกล่าว ธปท. อาจสั่งให้ผู้ประกอบธุรกิจระงับการดำเนินการทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ หากผู้ประกอบธุรกิจยังคงฝ่าฝืนไม่ดำเนินการ หรือกระทำความผิดซ้ำอีก หรือ ธปท. พิจารณาแล้วเห็นว่า ฐานะทางการเงินหรือการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจจะส่งผลกระทบต่อประชาชน หรือระบบการชำระเงินโดยรวมของประเทศอย่างร้ายแรง ธปท. อาจเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาเพิกถอนการอนุญาต หรือ ธปท. มีคำสั่งเพิกถอนการขึ้นทะเบียนของผู้ประกอบธุรกิจได้

5. การอุทธรณ์ (มาตรา 36)

ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา 13 มาตรา 15 มาตรา 17 มาตรา 23 มาตรา 31 หรือ มาตรา 32 มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ในกรณีที่ ธปท. เป็นผู้ออกคำสั่ง หรือดำเนินการอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้ออกคำสั่ง แล้วแต่กรณี

6. บทกำหนดโทษ (มาตรา 37 – 56)

กฎหมายนี้กำหนดโทษทางปกครองและโทษอาญา โดยผู้ใดหรือผู้ประกอบธุรกิจใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองกรณีเป็นโทษทางปกครอง และต้องระวางโทษจำคุก ปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีเป็นโทษทางอาญา แล้วแต่กรณี

พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560 กฎหมายลำดับรอง และแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560			
		รายละเอียด เช่น	กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)
1	ระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ	- การกำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ - การกำกับดูแลสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ - การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเมื่อมีสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือกระบวนการล้มละลาย	1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 1/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลผู้ให้บริการระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ 2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 2/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญ 3. ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สรช. 1/2561 ว่าด้วยการดำเนินการกรณีสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือกระบวนการล้มละลาย 4. ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สรช. 3/2565 ว่าด้วยการดำเนินการกรณีสมาชิกของระบบการชำระเงินที่มีความสำคัญเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการหรือกระบวนการล้มละลาย (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1)
2	ระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ	- การขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ - การประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของ	1. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ 2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 3/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ 3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 16/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ 2)

พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560			
		รายละเอียด เช่น	กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)
		ระบบที่ให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค	4. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกช. 1/2566 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ 3) 5. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 2/2565 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจระบบโอนเงินรายย่อยระหว่างผู้ใช้บริการของระบบที่ให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค 6. แนวนโยบายมาตรฐานเช็ค มาตรฐานภาพเช็ค มาตรฐานใบแทน มาตรฐานใบแจ้งแก้ไขคลาดเคลื่อน มาตรฐานตัวแลกเงิน และตัวสัญญาใช้เงิน (ว.360/2565) 7. แนวนโยบายมาตรฐานการจัดทำสิ่งพิมพ์ออกจากระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (ว.360/2565)
3	บริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ	- การขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ	1. ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การกำหนดบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ 2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 5/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ 3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 17/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ 2) 4. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกช. 2/2566 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการขอขึ้นทะเบียนการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ 3)
4	การกำกับดูแล การตรวจสอบ และการแก้ไขฐานะหรือการดำเนินงาน	- การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ	1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 4/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ

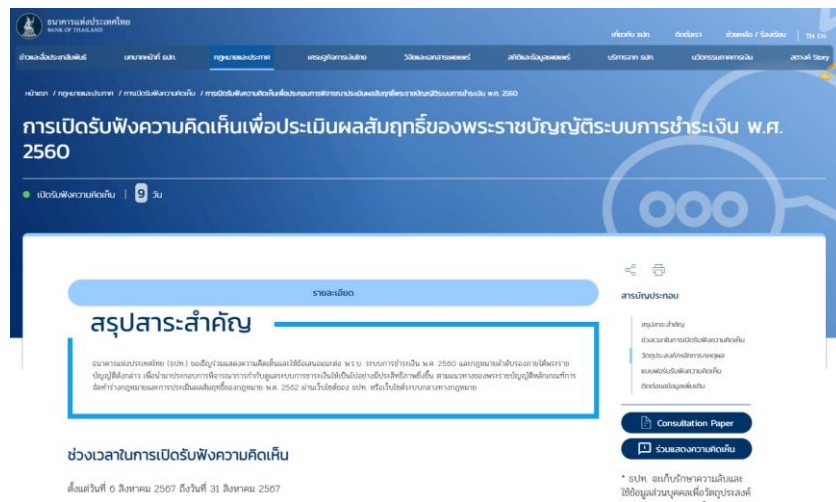
พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560			
		รายละเอียด เช่น	กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)
		- การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ - การประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ - การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ - การประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ - การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ - การรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (KYM)	2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกช. 3/2566 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจระบบการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ 2) 3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 6/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ 4. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สกช. 4/2566 เรื่อง หลักเกณฑ์ทั่วไปในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ (ฉบับที่ 2) 5. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 7/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ 6. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 9/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ 7. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 10/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลตัวแทนของผู้ประกอบธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับ 8. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 11/2561 เรื่อง นโยบายและมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศ 9. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 12/2561 เรื่อง การให้บริการที่เกี่ยวข้องกับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ 10. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 13/2561 เรื่อง มาตรฐานชิปการ์ดกลางสำหรับบัตรเดบิตที่ออกและมีการใช้จ่ายภายในประเทศ

พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560			
		รายละเอียด เช่น	กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)
		- การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ - การดำเนินการจัดการเงินรับล่วงหน้ากรณีผู้ประกอบการบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจการเงิน - การยกระดับการดูแลและจัดการเหตุการณ์ทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงินอย่างเพียงพอและทันทั่วถึง	11. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 14/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์การรายงานข้อมูลด้านการชำระเงินต่อธนาคารแห่งประเทศไทย 12. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 18/2561 เรื่อง การกำหนดแบบบัตรประจำตัวผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน 13. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 19/2561 เรื่อง การกำหนดแบบรายงานการตรวจสอบตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน 14. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 1/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน 15. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 2/2562 เรื่อง หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจบริการโอนเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ 16. แนวนโยบายการใช้มาตรฐาน Thai QR Code ในธุรกรรมการชำระเงิน (Policy Guideline: Standardized Thai QR Code for Payment Transactions) (ว. 461/2562) 17. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 1/2563 เรื่อง หลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดใช้บริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ 18. แนวปฏิบัติในการให้บริการพร้อมเพย์สำหรับบริการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Money) (ว.1408/2563) 19. แนวนโยบายการรู้จักและการบริหารจัดการตามความเสี่ยงร้านค้าสำหรับการรับชำระเงินด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (Policy Guideline: Know Your Merchant (KYM)) (ว. 948/2564)

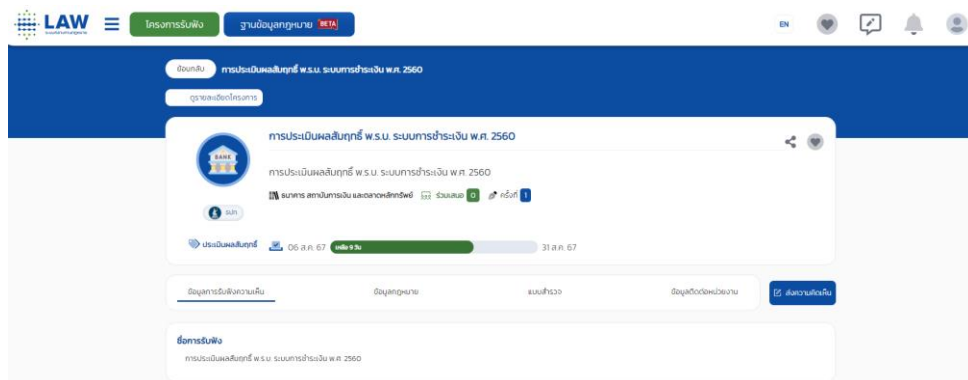
พระราชบัญญัติระบบการชำระเงิน พ.ศ. 2560			
		รายละเอียด เช่น	กฎหมายลำดับรองและแนวนโยบายที่เกี่ยวข้อง (ประกาศ/ แนวนโยบาย/ แนวปฏิบัติ)
			20. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 1/2564 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน 21. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 1/2565 เรื่อง แต่งตั้งผู้ตรวจการตามกฎหมายว่าด้วยระบบการชำระเงิน 22. แนวนโยบายการบริหารจัดการภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน (ว. 224/2566) 23. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนช. 6/2566 เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการจัดการเงินรับล่วงหน้ากรณีผู้ประกอบการธุรกิจบริการการชำระเงินภายใต้การกำกับถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ตามมาตรา 21 และการแจ้งเหตุตามมาตรา 22

ช่องทางการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การจัดรับฟังความคิดเห็น

๑. การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ ธปท.

๒. การประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมาย

๓. การแจ้งประชาสัมพันธ์ไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยตรง ผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ถึงผู้ประสานงานของกลุ่มเป้าหมาย

